

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(11)
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
3. ความสำคัญของการวิจัย	7
4. ขอบเขตของการวิจัย	8
5. แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	9
6. ข้อตกลงเบื้องต้น	10
7. ข้อจำกัดของการวิจัย	10
8. นิยามศัพท์เฉพาะ	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
1. แนวคิดและความหมายของสังคมและวัฒนธรรม	13
2. ความหมายของการเปลี่ยนแปลง	17
3. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม	18
4. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม	21
5. ลักษณะและโครงสร้างของสังคมไทย	26
6. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทย	32
7. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของบางกอกฝั่งตะวันตก (ธนบุรี)	35
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกรุงธนบุรีและย่านตลาดพลู	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย	47
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล	47
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย	48
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
4. แนวทางในการสัมภาษณ์	50
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
1. ประวัติศาสตร์ของชุมชนย่านตลาดพลู	55
2. การเปลี่ยนแปลงและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ	57
3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ	59
4. ผลกระทบและการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ	72
5. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ	74
5.1 สวนพลูและการค้าขายพลูในย่านตลาดพลู	79
5.2 พลู	79
6. ผลกระทบและการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ	86
7. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรม	91
8. ผลกระทบและการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม	98
8.1. การเปลี่ยนแปลงด้านครอบครัว ที่อยู่อาศัย การอบรมเลี้ยงดูบุตร และ การสืบทอดมรดก	98
8.2. การเปลี่ยนแปลง ผลกระทบ และการปรับตัวทางการศึกษา	108
8.3. การเปลี่ยนแปลง ผลกระทบ และการปรับตัวในด้านศาสนาและความเชื่อ	110
8.4. การเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพและภูมิปัญญาในการรักษาพยาบาล	130

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	131
1. สรุปผลการวิจัย	132
2. อภิปรายผล	142
3. ข้อเสนอแนะ	146
บรรณานุกรม	148
ภาคผนวก	154
ภาคผนวก ก. สภาพข้อมูลทั่วไปของย่านตลาดพลูในปัจจุบัน	155
ภาคผนวก ข. รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์	158
ภาคผนวก ค. แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์	166
ประวัติผู้วิจัย	173

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงพัฒนาการของชุมชนย่านตลาดพลูทั้ง 3 ยุคสมัย	6
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างชุมชนเมืองและชุมชนชนบท	27

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย	9
ภาพที่ 2 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	21
ภาพที่ 3 ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของแม่น้ำเจ้าพระยาในระยะเวลาที่ต่างกัน	61
ภาพที่ 4 แผนที่แสดงพื้นที่บริเวณชุมชนย่านตลาดพลูในปี พ.ศ. 2439	62
ภาพที่ 5 แผนที่แสดงตำแหน่งที่ตั้งธนาคาร โรงภาพยนตร์ วัด และโรงเรียนในชุมชน- ย่านตลาดพลูในช่วงปี พ.ศ. 2506	63
ภาพที่ 6 แผนที่แสดงเส้นทางคลองสายต่าง ๆ ที่มีบทบาทต่อผู้คนในพื้นที่ชุมชนย่านตลาดพลู	64
ภาพที่ 7 ชุมชนและบ้านเรือนที่เรียงรายอยู่ริม 2 ฝั่งคลองบางหลวง (สมัยรัชกาลที่ 5)	65
ภาพที่ 8 บริเวณย่านตลาดพลูช่วงก่อนที่จะเลี้ยวไปคลองदान และคลองภาษีเจริญ	66
ภาพที่ 9 แผนที่เขตรธนบุรี	67
ภาพที่ 10 แผนที่แสดงแนวของถนนที่เป็นปัจจัยสำคัญของการเปลี่ยนแปลง	68
ภาพที่ 11 ชาวจีนอพยพที่เข้ามาอยู่ในย่านตลาดพลู ช่วงพ.ศ. 2480	83
ภาพที่ 12 ต้นพลู และลักษณะของการเรียงใบพลู	86
ภาพที่ 13 พื้นที่ชุมชนย่านตลาดพลูซึ่งถูกน้ำท่วมในช่วงปี พ.ศ. 2485	87